LEGEARTIS
ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ
Број 12 ● септембар 2013. ● www.legeartis.rs

ОБРАЗОВАЊЕ
Нови законски прописи

(Не)достижне чари електронске куповине

... ПЛУС

ИНТЕРНЕТ ДОМЕН И ПРАВО НА ЖИГ

КРАТАК ВОДИЧ КРОЗ УПРАВНИ СПОР

ШТА ДОНОСИ ПРЕДНАЦРТ ГРАЂАНСКОГ ЗАКОНИКА

ПОТРЕБАН СТЕПЕН ПАЖЊЕ МЕДИЦИНСКИХ ПОСЛЕНИКА

ФИНАНСИРАЊЕ ОРГАНИЗАЦИЈА ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА

Финансије
Електронско банкарство – од А до Ш

Планирање и изградња
Где је „запело" код легализације?

Радни односи
Агенције за привремено запошљавање – за и против

Компанијско право
Откријте значај кластера у Србији!

LEGE ARTIS
ИНГ-ПРО

др Марта Сјеничић, научни сарадник Института друштвених наука у Београду
„Као стручњак, лекар се не може оправдати тиме што је поступао према свом најбољем знању, уколико се установи да је то знање за обављање његовог занимања било објективно недовољно."

Игор Добросављевић, дипл. инж. с дугогодишњим искуством у области телекомуникација и безбедности информационих система
„За све оне који би радо испробали сервис *PayPal* куповином неког производа с портала *eBay*, битно је знати да цена производа није коначан новчани износ који ће купац на крају и уплатити."

Биљана Антић, дипл. правник, просветни инспектор
„Као новина, прописано је право родитеља, односно старатеља, да организује свом детету основношколско образовање и васпитање код куће, као и на даљину."

Дејан Гавриловић, председник Удружења банкарских клијената „Ефектива"
„Банка својим клијентима једноставно мора да понуди знатно бржи и ефикаснији начин приступа рачуну, али и да 'испрати' технолошко унапређење процеса рада."

др Љиљана Рудић-Димић, консултант за ауторско право
„Домицилни домени су отворили питање да ли уважити рестрикцију везану за домицилно важење домена једне земље или исто важење проширити на све земље Европске уније."

Ненад Соврлић, магистар правних наука, начелник у Градској управи града Београда
„Не можемо се отети утиску да је Министарство грађевинарства и урбанизма (...) имало довољно времена да уважавајући ставове изражене у одлуци Уставног суда (...) створи правни основ за наставак решавања вишедеценијског проблема бесправне градње."

Снежана Ћушић, дипл. правник
„Кластери представљају природан спој будући да су његови чланови по природи ствари привучени у кластер, а самим удруживањем не губе своје особености."

Вук Перовић, дипл. правник, специјалиста за корпоративно управљање
„Организације цивилног друштва у нашој земљи се углавном третирају као мала и средња предузећа, што значајно отежава њихов рад и не уважава њихове специфичности у односу на друга правна лица."

Преглед робе који се одређује приликом обављања ових поступака, свакако је у складу са ниским степеном ризика робе која се на овај начин отпрема или допрема. С друге стране, а с обзиром на то да се **евентуални пре**
само на гра основног т ед за ову и једно у уопште и до на важна по на се на брзину к процедура, бу тупак у суштини на једном месту. цедуре смањују ловања.

Битно обележје овог поступка јесте и електронска комуникација носиоца одобрења и Управе царина, што учеснике у царинском поступку приморава да унапреде своје информатичке капацитете и
подразумева
ра уместо царине
ција (само током 20
на бази овог поступка
то је око 40.000 царинск
кларација мање него ш
то био случај да овај пост
није примењен). Имају
виду укупан број непо
сених царинских декла

у периоду од кад је овај поступак у примени, могу се констатовати знатне уштеде: у времену потребном за попуњавање декларација, средствима која се издвајају за куповину сетова тих декларација, у времену комуницирања са информационим системом царинске службе и др.

Поред наведених предности на страни корисника, поједностављеним поступком увоза и извоза робе на основу фактуре, Управа царина добија могућност рационалнијег коришћења људских ресурса, будући да се овај поступак (за разлику од редовног) суштински обавља само у једној организационој јединици.

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца (целости или у делу), односно који одложено ступају на
важе (у целости
ено примењују у целости или у делу:

- Закон о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, објављен у „Службеном гласнику РС", бр. 119/2012 од 17. 12. 2012. године.
– примењује се од 31. марта 2013. године

- Закон о јавним набавкама, објављен у „Службеном гласнику РС", бр. 124/2012 од 29. 12. 2012. године.
– примењује се од 1. априла 2013. године, осим одредби члана 78. овог закона које се примењују од 1. септембра 2013. године

- Уредба о изменама и допунама Уредбе о садржини, обрасцу и начину подношења јединствене пријаве на обавезно социјално осигурање, јединственим методолошким принципима и јединственом кодексу шифара за унос података у Јединствену базу Централног регистра обавезног социјалног осигурања, објављена у „Службеном гласнику РС", бр. 124/2012 од 29. 12. 2012. године.
– одредбе чл. 2–5. ове уредбе примењују се од 1. априла 2013.

КАЛЕНДАРИ...
- ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА
- ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА
- ДОГАЂАЈА

ЗНАЧАЈНИ ПОДАЦИ И КОРИСНИ МОДЕЛИ ПРАВНИХ АКАТА

Износи личних примања запослених

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКО	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.		3.
Регрес за коришћење годишњег одмора	Исплата по ов ној обавезна, у р уговором општим ак о раду ко тачка (члан 118.	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Отпр одласка	у, исплаћује 3 просечне рбији према м податку ежног за (54.44 3.341)	Не опорезује се до износа троструке месечне зараде по запосленом у Републици према последњем податку (54.447 × 3 = 163.341 дин.)
Јубиларна награда	До висине утврђене актом послодавца	Неопорезиво до 17.376 динара годишње
Накнада трошкова превоза до посла и повратка са посла	До висине цене превозн јавном саобраћају	Не опорезује се до висине превозне карте, односно до висине стварних трошкова превоза, а највише до 3.476 дин.
Накнада за исхрану у току рада	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тачка 5. Закона о раду)	се пореске као на зараду
Дневница за службено путовање у земљи	До висине прописане општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 2. Закона о раду)	Неопо до 2.086 дин по дневници
Дневница за	Најмање у висини утврђеној	Не опорезује се до

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

ВУК ПЕРОВИЋ
дипл. правник, специјалиста за корпоративно управљање
unakrsni.pogled@legeartis.rs

КОЈЕ ЛИЦЕ ИСПУЊАВА ФОРМАЛ ОВЕ ЗА ЈАВНОГ БЕЛЕЖНИКА?
За јавног бележника може бити именова пуњава следеће услове:
1) да је држављанин Републике Србије, послов ис- и да има општу здравствену способност;
2) да има диплому правног факултета у Републици Ср да је положило правосудни испит и испит за јавног бел ника;
3) да има најмање пет година радног искуства у правној струци после положеног правосудног испита;
4) да је достојно јавног поверења за обављање послов јавног бележника (лице недостојно обављања послог је оно лице које је било осуђено за кривично дело прот правног саобраћаја, против службене дужности, као и друго кривично дело за које је запрећена казна од пет дина затвора или тежа казна, коме је одлуком надле органа престао статус јавног бележника, јавнобележни помоћника, јавнобележничког приправника или ад та, односно коме је због разрешења престала судиј јавнотужилачка функција, док не прођу три године престанка статуса, односно функције, лице из чије шања се може основано закључити да делатност ја лежника неће обављати у складу са етичким кодек доноси Комора);
5) да говори, пише и чита српски језик, а на подру јединице локалне самоуправе где је у службеној језик мањине да познаје и језик те мањине;
6) да има или да може доказати да ће обезбед рајуће просторије и опрему за обављање делат бележника.

„Сл. гласник РС", бр. 31/2011 99/2011 – др. закон).

Јавни бележник саста јавнобележничке ис на српском језику, ћ ким писмом, а језик ционалне мањи јавнобележничке испра се састављају на српском зику или на језику и писму ционалне мањине. Овде је анимљиво истаћи и то да за кон јавном бележнику даје мо гућност да, на захтев странке, састави исправу и на страном језику ако има својство судског преводиоца за језик на којем саставља исправу и ако је исправа намењена за употребу у иностранству.

Посебно важна врста јавних исправа јесу јавнобележнички записи. Правни послови и изјаве који су сачињени у облику јавнобележничког записа, а које је израдио јавни бележник, имају исту доказну снагу као да су сачињени у суду или пред другим државним органом. У облику јавнобележничког записа сачињавају се, нарочито, уговори о имовинским односима или споразуми о деоби заједничке имовине супружника или ванбрачних

непосредно сазнао. Тако изда та и оверена исправа има снагу јавне исправе односно извр истинитост онога што се у њој потврђује или одређује (чл. 238. Закона о парничном поступку

Табела 2: Пример пореске олакшице код уплате максималног неопорезивог износа

Уплата (РСД)	Порез (%)	Олакшица (РСД)	Годишња уштеда (РСД)
5.214	12%	625,68	7.508,16

износила је преко 16 милијарди динара. Просечан принос остварен на укупну имовину фондова, односно FONDex индекс је 12,62%. Корисника-чланова, има око 180.000, што представља 10,39% од укупног броја запослених у Србији или 2,48% укупне популације (подаци су преузети из Статистичког анекса НБС, децембар 2012). То је, нажалост, још увек релативно мали број. Приказ пословања ДПФ-а у 2012. години дат је у Табели 3.

Имовина ДПФ-а у потпуности је инвестирана у земљи. Највише је уложено у државне дужничке хартије од вредности, обвезнице (48,3%) и трезорске записе (21,3%), затим у орочене депозите (4,4%), акције (2,9%), корпоративне обвезнице (1,2%), непокретности (0,5%), док се на касто рачунима налазило 15,8% средстава. Потраживања су износила 5,7 начин инвестирања је у Дијаграму бр. 1.
структура имови

Из фондова је у 2012. години на име приватних пензија, односно повлачења једнократних износа и програмираних исплата укупно исплаћено 751,65 милиона динара. **Средства се углавном чим корисник ових** а најчешће
у државн **ва**. Један **вара п** ратак пери**пензи** акумулирана од у случајевима од давац престао с доприноса за запослене су познати слу и ПТТ-а.

Наиме, по Закону из 2006. године, члан фонда стиче право на повлачење средстава с навршене 53 године живота, као и могућност да сва средства повуче одједном или путем програмираних исплата, односно ануитета. Изменом Закона од 2011, **граница се помера на 58 година, с тим да је одједном могуће повући само 30% од средстава** акумулираних у ДПФ-у. Ово решење је
дужем
Ипак, то право
они који су уговор
закључили по Закону
Једно лице може би товремено члан више дова, а према свом нахођ средства из једног фо може пребацити у неки д ги фонд.
периоду.

Табела: Годишњи приказ пословања ДПФ-а у 2012. години

	Број чланова	Имовина (у млн. РСД)	Принос 2)
Укупно н стрије	179.823	16.011,3	,62%
Delta Genera			12,73%
Delta Generali Index	41.739		12,99%
Raiffeisen Future	18.030	1.	10,96%

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

ВЛАДАН МИРКОВИЋ
главни и одговорни уредник
vladan.mirkovic@ingpro.rs

LEGEARTIS
ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ

ISSN 2334-6140

Година I, број 12
СЕПТЕМБАР 2013.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић
Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:
Владан Мирковић

Сарадници:
др Љиљана Рудић-Димић
др Марта Сјеничић
мр Ненад Соврлић
Александар Марковић
Биљана Антић
Весна Николић
Вук Перовић
Дејан Гавриловић
Игор Добросављевић
Снежана Ћушић

Уредник рубрика *Календар важења правних аката/Порески календар*:
Ана Фулетин

Лектор/коректор:
Радмила Савић

Организатор издања:
Оливера Бошковић

Дизајн и обликовање часописа:
Маја Кесер

Редакција:
Веле Нигринове 16а
11000 Београд
тел: +381 11 2836 820
факс: +381 11 2836 474
е-пошта: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази електронски једанпут месечно (12 бројева у оквиру годишње претплате). Текстови достављени за објављивање се не враћају. Сви текстови који се објављују у Часопису подлежу редакцијско-техничкој обради, у складу са одговарајућим стандардима Часописа.

Јесен која је пред нама обележиће бројне законске новине. Свакако највећа од њих односи се на опсежне измене у регулативи основа система образовања и васпитања, али и у прописима који уређују основно, средње и образовање одраслих. Стога овој теми, у издању које је пред вама, посвећујемо чак два текста (стр. 22 и 27), али ћемо јој се, ван сваке сумње, враћати и у наредним бројевима.

У жаргону познат као „лизинг запослених", механизам радног ангажовања запослених у корисничким предузећима посредством агенција за привремено запошљавање успешно функционише у бројним европским земљама. Иако такве агенције постоје и код нас, испоставља се да у пракси њихов рад није уопште законски регулисан. Постоји ли, ипак, начин за формалноправно уређење овог правног посла, сазнајте на стр. 36.

Шта су то кластери? На примеру Српске филмске асоцијације откријте које су све предности оваквог необавезног удруживања привредних и других субјеката (стр. 44).

О њему се много причало, жељно смо га ишчекивали, а када је коначно доспео у нашу средину, испоставило се да је и даље велика непознаница многима од нас – упознајте из прве руке електронски сервис *PayPal* (стр. 8).

У септембарском броју говоримо и о: е-банкарству, потребном степену пажње медицинских посленика, изворима финансирања организација цивилног друштва, регистрацији интернет домена и потенцијалној повреди права на жиг, правном вакууму у процесу легализације...

... прописима никад краја, али је све много лакше уз LEGEARTIS!

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и покуде. Можете их упутити ауторима текстова или на е-адресу редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**
Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

У овом броју...

ФИНАНСИЈСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ И ПЛАТНИ ПРОМЕТ

8 *PayPal* по први пут међу Србима

16 Електронско банкарство

ОБРАЗОВАЊЕ

22 Новине у Закону о основама система образовања и васпитања

27 Нови законски прописи којима се регулише образовање и васпитање

РАДНИ ОДНОСИ И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

36 Агенције за привремено запошљавање: светла будућност или злокобна перспектива?

КОМПАНИЈСКО ПРАВО

44 Значај кластера у Србији

ДРЖАВА И ДРУШТВО

56 Правила медицинске струке и потребан степен пажње медицинских посленика

63 Привредна активност и извори финансирања организација цивилног друштва

АУТОРСКО ПРАВО И ПРАВО ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ

70 Регистрација интернет домена и потенцијална повреда права на жиг

ПЛАНИРАЊЕ И ИЗГРАДЊА

78 Правни вакуум у области легализације бесправно изграђених објеката

СУДСКИ ПОСТУПЦИ

84 Кратак водич кроз управни спор

ГРАЂАНСКИ КОДЕКС

92 Предложене новине у области породичних и наследних односа у преднацрту Грађанског законика

ТАБЕЛЕ И УЗОРЦИ

102 Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Корисни модели правних аката

106 Пример тужбе у управном спору

108 Уговор о превозу туриста

110 Решење о отказу уговора о раду због повреде радне обавезе

112 Предлог дужника за покретање стечајног поступка реорганизацијом у складу са унапред припремљеним планом реорганизације

114 Пример и форма арбитражне одлуке са признањем тужбеног захтева

РУБРИКЕ

3 Међу ауторима у овом броју...

4 Из прве руке

5 Уводна реч

21 Прослишавање

26 Из судских списа

34 Прослишавање

53 Смешна страна адвокатуре

54 Порески календар

100 Календар важења правних аката

105 Календар догађаја

PayPal по први пут међу Србима

Долазак сервиса *PayPal* прихваћен је у нашој земљи с великом радошћу. Ипак, узимајући у обзир да се ИТ индустрија развија изразито брзо, није свеједно којим темпом ће се правити и наредни кораци на том путу, а посебно имајући у виду да се наша земља међу последњима придружује овом глобално популарном сервису за електронско пословање

Колико је Србија својевремено индустријски каснила за осталим европским земљама најлакше се може илустровати кроз пример српског акционарског рударско-топионичарско-индустријског друштва – САРТИД. У тренутку када се индустрија није могла ни замислити без гвожђа и челика, САРТИД је основан тек 1913. године, каснили смо више од 150 година за оснивањем сличних друштава у другим европским земљама.

Кроз своју историју Србија никад није успевала да буде лидер нити је имала слуха за промене и светске трендове, па је стога увек каскала у свом развоју гледајући у леђа свима онима чије је вредности покушавала да достигне. Уважавајући тешке околности кроз њену историју и узимајући у обзир нефлексибилну природу српске владајуће елите, српској економији било је још и теже да ухвати потребан корак. У индустријској ери која је тада трајала, као да смо се помирили с тим да смо изгубили трку и као да смо жудели да дочекамо нову прилику не би ли направили квантни скок у економском развоју. А то се коначно и догодило седамдесетих година прошлог века, појавом рачунара нове генерације, који су се из године у годину све брже развијали, толико да је већ осамдесетих година било очигледно да је на помолу експанзија нове индустријске гране. Тада је већ био прави тренутак да се појаве нови лидери и полуге развоја нове технологије. Деведесетих је увелико била достигнута истраживачка критична маса на том пољу, када је постало сасвим јасно да присуствујемо светској револуцији. Да ли је Србија коначно дочекала своју шансу?

На жалост наше и неколико будућих генерација – одговор је и овога пута био негативан. Србија је остала ригидна, неспремна за промене, инертна у доношењу одлука и без слуха за светске токове, а најсвежији доказ јесу грчевити покушаји да се међу последњима прикључимо глобалном финансијском сервису *PayPal*.

Шта смо то пропуштали све ово време?

PayPal је глобални сервис за електронско пословање чије се комерцијалне услуге у потпуности ослањају на информационе технологије, конкретно на интернет инфраструктуру. Суштински елементи овог сервиса јесу функционалности које клијентима омогућавају обављање финансијских трансакција путем интернета – брзо, сигурно и једноставно, уз одређену надокнаду. Сервис је основан 1999. године у САД и убрзо након активирања постао је омиљен посредник у плаћању бројним купцима широм света који су куповали разне производе на порталу *eBay* (интернационални аукцијски веб сајт). Иако је *eBay* давао предност другом процесору за плаћање, примећено је да се у фебруару 2000. године преко *PayPala* обавило 200.000 трансакција, 50 пута више него путем тада преферентног процесора. Већ у априлу исте године, број трансакција је достигао милион, а вредност трансакција 2008. године достигла је 60 милијарди америчких долара. Прошле године, вредност трансакција, по процени самог портала *eBay*, износила је 145 милијарди америчких долара. Илустрације

царињења, што подразумева да ће се роба царинити по стопи утврђеној Законом о царинској тарифи.

Параметар који ће држава засигурно узети у обзир приликом разматрања могућности да подигне постојеће лимите за ослобађање плаћања царине и тиме стимулише раст интернет куповине, јесте и присутност великих трговинских брендова код нас који остварују знатан промет и тиме утичу на буџетске приходе. Уколико би се царински прописи до те мере променили да производ буде знатно јефтинији када се купује онлајн него када се то чини у локалној продавници, количина буџетских прихода могла би бити обрнуто сразмерна цени по којој се купује социјални мир.

За све оне који би радо испробали сервис *PayPal* куповином неког производа с портала *eBay*, битно је знати да цена производа није коначан новчани износ који ће купац на крају и уплатити. *PayPal* купцу неће узети проценат накнаде за финансијску трансакцију, јер тај терет иде на рачун продавца, али ће крајњи купац у Србији на цену производа морати да плати транспортне трошкове, порез на додату вредност (ПДВ) и евентуално царину.

Како своје купце не би довели у заблуду, професионални сајтови за онлајн продају обавезно наводе цену поштарине (*shipping*) омогућавајући тиме да купац има увид у коначну цену производа који наручује.

Насумичним поређењем коначних цена истих производа који се могу купити онлајн с ценама у локалним продавницама, долазимо до закључка да купац тај производ у већини случајева ипак јефтиније може пазарити у локалном тржном центру него преко интернета. Када се све сабере и анализира, може се доћи до закључка да комбинација тренутних *PayPal* могућности, царинских закона и фино подешених маржи дистрибутера робе широке потрошње (првенствено технике и потрошачке електронике, одевних предмета, козметике и сл.) не обезбеђује јаку платформу за убирање погодности које су се очекивале уласком *PayPala* на наше тржиште.

Нове могућности

PayPal, тренутно, није могуће користити за локално плаћање робе и трансфер новца у Србији. Када буде доступна и та функционалност, то би могло значајно да промени тренутну ситуацију у вези са исплативошћу коришћења услуга овог финансијског *proxy* сервиса. Када купцу из Србије буде омогућено да купи робу од продавца из Србије путем сервиса *PayPal* бићемо сведоци убрзања привредне активности јер се тада може очекивати да продавци за своју робу, услед смањења трошкова пословања, смање марже и тиме утичу на крајњу цену производа на подједнако задовољство купаца и продаваца. Купац неће бринути о високим трошковима поштарине, царинских лимита, као и о могућим лежаринама, већ ће куповину обављати транспарентније и лакше.

Продавци ће уместо инвестирања у ширење продајне мреже, закупа продајних места и додатног ангажовања људских ресурса, развој пословања усмерити у инвестиције у правцу информатичке сфере.

Локална ИТ предузећа ће, такође, осетити већу потражњу за услугама, а нарочито она која се баве развојем апликација и веб апликација, будући да ће предузетници имати интерес да своје, углавном статичке веб сајтове, обогате дугметом *PayPal* уз помоћ кога ће купци за неколико секунди моћи безбедно да поруче производ из њихове понуде.

Повећање лимита за ослобођење плаћања увозних дажбина, макар и краткорочно, може да стимулише продавце да смање марже смањењем трошкова пословања, тј. оријентацијом на алтернативне канале продаје робе.

Будући да не пружа све функционалности које су потребне да би се пословање подржало на описани начин, *PayPal* у овом тренутку није идеалан кандидат за то, али како смо започели први корак на путу од хиљаду миља, сада је прави тренутак да се постави платформа и сачине планови за тренутак који нас ишчекује у не тако далекој будућности.

Електронско банкарство

Искуства напреднијих земаља показују да банка без развијеног система електронског банкарства више неће бити у стању да преживи. С обзиром на то да се потенцијални клијенти банке све више окрећу информисању и комуникацији посредством интернета, банка, као и свака друга озбиљна компанија, једноставно мора да ослушкује потребе клијената у свим могућим димензијама информисања

Развој банкарства у Србији генерално се може поделити на два раздобља: период када су у њему преовладавале домаће банке (до деведесетих година прошлог века) и новији период – данас, када доминирају банке с већинским страним власништвом, а које су заменile банке из поменутог периода. Својим доласком, очекивало се да стране банке донесу и савременији и одговорнији приступ клијенту. Уз све проблеме с којима се банкарски корисници сусрећу последњих година (једнострано повећавање камата, обрачун незаконитих затезних камата и сл.), то се у једном делу заиста и догодило и управо се тај део односи на појаву електронског банкарства које постепено, али сасвим сигурно, замењује до тада присутне банкарске ритуале: чекање у редовима, компликоване процедуре и сл.

Електронско банкарство (е-банкинг) представља збир различитих начина управљања информацијама, односно обављања финансијских трансакција употребом савремених телекомуникационих система, односно интернета. Дакле, оно представља брз и ефикасан начин да се без одласка у матичну банку, приступањем интернету и уз одговарајућу апликацију, која се добија од банке, са одређене локације у оквиру простора који припада кориснику или с неког трећег места (током летовања или службеног пута), обави одређена финансијска трансакција, на пример, плаћање рачуна за комуналије.

На овај начин могу се обављати најразличитије финансијске трансакције, остваривати увид у стање на рачуну, пратити промене на рачуну на дневном нивоу, преузимати изводи и сл. Све то се може обављати независно од локације корисника и радног времена банке, дакле 24 часа дневно, 7 дана у недељи, што све заједно представља драгоцену рационализацију корисникових активности, будући да се остварује уштеда у времену које би се иначе изгубило одласком у банку, чекањем у реду, у разговору са службеником и сл.

Све што је потребно за овај вид активности у крајњој линији је и нужност 21. века, а то су рачунар одређених карактеристика и приступ интернету. С обзиром на то да је рачунарска технологија у сталном и убрзаном технолошком напретку, а њена употреба у драматичном порасту последњих неколико година, логично се намеће и потреба да се такав ресурс искористи на најразличитије начине и у области банкарства, кроз растерећење обавеза клијента, али исто тако и обавеза и надлежности службеника банке. На тај начин, клијент рационализује своје време, док банка рационализује своје трошкове, па службеник време које би искористио у контакту с клијентом може преусмерити на друге банкарске активности.

Оставимо ли по страни све побројане погодности, банка својим клијентима једноставно мора да понуди знатно бржи и ефикаснији начин приступа рачуну, али и да „испрати" технолошко унапређење процеса рада, имајући у виду чињеницу да и међу банкама постоји тржишна утакмица у којој бржи и ефикаснији побеђује, тј. заузима већи удео на тржишту.

СВЕ ПРЕДНОСТИ НА ЈЕДНОМ МЕСТУ

У самој банци кориснику ће углавном представити следеће погодности електронског банкарства:

1. Штеди време: за обичне трансакције по рачуну или ради упита стања није потребан одлазак у банку.

2. Штеди новац: онлајн банка омогућава да банкарске трансакције извршите по знатно нижим накнадама.

3. Једноставно инсталирање: не захтевају се посебни кораци или претходно искуство при руковању.

4. Једноставно руковање: могућност избора између верзија на српском и енглеском.

5. Временска неограниченост: доступност 24 часа дневно, 7 дана у недељи.

6. Просторна неограниченост: где год имате приступ интернету, можете приступити свом рачуну.

7. Крајња удобност: могућност извршавања налога за плаћање из кућне фотеље, са одмора или службеног пута.

у свим могућим димензијама информисања. Следећа битна погодност за банку огледа се у могућности рационализације сопствених ресурса. Преношењем одређених сервиса на интернет, банка у знатној мери смањује трошкове сопственог пословања, будући да за повећање броја комитената не мора да отвара нове филијале (пословни простор, опрема, запошљавање нових службеника). Ово је посебно занимљиво у оним географским регионима где банка нема мрежу експозитура или где има врло мали број комитената. Посредством интернета иста банка може да покрије знатно већи географски простор, а да при том уопште не отвара нове експозитуре.

Осим тога, посредством интернета банка својим корисницима омогућава увид у велики број информација које кроз облик класичног банкарства не долазе до ширег круга њених корисника. То се, пре свега, односи на могућности пласмана и кредитирања по најповољнијим условима, инострана плаћања, саветодавне функције и др.

Прослушавање...

Када долази до устаљивања надлежности (*perpetuatio fori*)?

Суд који је био стварно и месно надлежан у време подношења тужбе, остаје и даље надлежан и у случају кад се промене околности на којима је заснована његова надлежност услед којих би требало да буде надлежан други суд исте врсте.

У ком случају се користи приговор *exceptio vitiosae possessionis ab adversario*?

Приговор манљивости државине јесте приговор туженог у посесорној парници да је тужилац њега лишио поседа силом, потајно или преваром, па је он, тужени, тај посед повратио самовласно.

Шта је то умешач?

Лице које има правни интерес да у парници која тече међу другим лицима једна од странака успе, па се може придружити тој странци.

Новине у Закону о основама система образовања и васпитања

Проблеми уочени у пракси и потреба за усклађивањем с другим законским прописима иницирали су доношење Закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања

У поступку примене Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 72/09 и 52/11, у даљем тексту: Закон) уочени су проблеми у пракси које је требало отклонити. Осим тога, било је потребно да се изврши усклађивање Закона с новим одредбама Закона о изменама и допунама Закона о високом образовању („Сл. гласник РС”, бр. 93/12), Закона о министарствима („Сл. гласник РС”, бр. 72/12), Законом о прекршајима („Сл. гласник РС”, бр. 101/05, 116/08 и 111/09), са Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020. године („Сл. гласник РС”, број 107/2012).

Наведене околности представљају разлог доношења Закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 55/2013, у даљем тексту: Закон о изменама и допунама).

Измене и допуне

Одредбама Закона о изменама и допунама:

1. Допуњени су чл. 3–5. Закона који се односе на **опште принципе система образовања и васпитања, циљеве и опште исходе и стандарде образовања и васпитања**:

- дата је могућност да деца, ученици и одрасли са сметњама у развоју и са инвалидитетом, без обзира на сопствене материјалне услове имају приступ свим нивоима образовања у установама, а лица смештена у установе социјалне заштите, болесна деца, ученици и одрасли остварују право на образовање за време смештаја у установи и током болничког и кућног лечења;
- наглашена је потреба смањења стопе осипања из система образовања и васпитања, посебно особа из социјално угрожених категорија становништва и неразвијених подручја, особа са сметњама у развоју и инвалидитетом и других особа са специфичним тешкоћама у учењу;
- утврђено је да се циљеви образовања и васпитања односе и на одрасле (чл. 1–3. Закона о изменама и допунама).

2. Допунама члана 8. Закона **прецизира се обавеза високошколских установа** да програм за стицање образовања из психолошких, педагошких и методичких дисциплина, од најмање 30 бодова и шест бодова праксе у установи, у складу с Европским системом преноса бодова, које мора да има наставник, васпитач и стручни сарадник, да би могао да обавља рад у образовно-васпитној установи, реализује у оквиру акредитованог студијског програма или као програм образовања током читавог живота, у складу с прописима којима се уређује високо образовање (чл. 4. Закона о изменама и допунама).

3. У измењеним одредбама Закона чл. 14, 16, 19. и 102. **прописана је надлежност Националног просветног савета** да прати, анализира и даје препоруке за смањење осипања деце и ученика из образовног система и утврђује предлоге мера за наставак образовања особа које су напустиле систем.

за избор и пријем у радни однос, док се претходно не испита могућност преузимања запосленог који је остао нераспоређен или који ради с непуном нормом часова, а испуњава услове утврђене актом о организацији и систематизацији послова.

Такође, у наведеном члану 130. Закона, брисано је постојеће решење по коме је за доношење одлуке о избору наставника, васпитача и стручног сарадника било неопходно прибавити мишљење органа управљања и промењена је процена психофизичких способности у психолошку процену способности кандидата за рад с децом и ученицима (чл. 32. ст. 5. Закона о изменама и допунама).

Прецизирани су рокови у којима директор доноси одлуку по конкурсу о избору наставника, васпитача, стручног сарадника и других запослених у установи (чл. 32. ст. 6. Закона о изменама и допунама).

21. Изменама члана 136. Закона који уређује норму непосредног рада наставника, васпитача и стручних сарадника с децом и ученицима, **дефинисан је рад наставника преко пуне норме часова** (чл. 33. Закона о изменама и допунама).

22. Допунама члана 144. Закона враћено је решење из претходног закона, а у вези је с престанком радног односа у школи – према допуњеним одредбама, **наставнику, васпитачу или стручном сараднику престаје радни однос на крају школске године у којој наврши 40 година стажа осигурања или 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања** (чл. 34. Закона о изменама и допунама).

23. Изменама члана 150. Закона, **услови за обављање послова просветног инспектора у погледу нивоа образовања, усклађени су са Законом о високом образовању** (чл. 35. Закона о изменама и допунама).

24. Изменама члана 152. **прецизирани су услови за полагање испита за просветног саветник**а (чл. 36. Закона о изменама и допунама).

25. Изменама чл. 161–165. Закона **усклађене су казнене одредбе** са Законом о прекршајима (чл. 37–41. Закона о изменама и допунама).

26. Изменама члана 166. ст. 1. Закона, уређује се **поверавање послова Аутономној покрајини Војводина** (чл. 42. Закона о изменама и допунама).

27. Изменама члана 171. ст. 1. тач. 3) и 4) **продужава се рок за доношење програма завршних испита у стручној школи**, до краја школске 2016/2017. године и програма опште, стручне и уметничке матуре, до краја школске 2017/2018. године (чл. 43. Закона о изменама и допунама).

Закон о изменама и допунама ступио је на снагу осмог дана од дана објављивања у „Сл. гласнику РС", односно 3. јула 2013. године, осим одредаба којима се мења члан 28. Закона (чл. 12. Закона о изменама и допунама – који се односи на вежбаонице) које се примењују од школске 2015/2016. године и одредаба којима се допуњује члан 107. ст. 6. Закона (чл. 26. Закона о изменама и допунама – оцењивање), које се примењују од школске 2013/2014. године (чл. 46. Закона о изменама и допунама).

Из судских списа

„Жени се признаје као разлог за развод брака упорно захтевање мужа да ОН обавља кућне послове."

Одлука суда за брачне спорове у Лондону

БИЉАНА АНТИЋ
дипл. правник, просветни инспектор
obrazovanje@legeartis.rs

Нови законски прописи којима се регулише образовање и васпитање

Нови закони о образовању и васпитању резултат су потребе за ближим прецизирањем решења која се односе на основну и средњу школу и ове нивое образовања, али и нужности усклађивања ове материје с другим законским прописима

Народна скупштина Републике Србије донела је нове законе којима се регулише област образовања и васпитања: Закон о основном образовању и васпитању, Закон о средњем образовању и васпитању и Закон о образовању одраслих („Сл. гласник РС”, бр. 55/2013 од 25. 6. 2013).

Доношењем Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 72/2009 и 52/2011) створене су обавезе да се посебним законима уреди делатност основног и средњег образовања и васпитања, односно, да се ближе прецизирају решења која се односе на основну и средњу школу и ове нивое образовања.

Закон о основној школи („Сл. гласник РС”, бр. 50/92, 53/93 – др. закон, 67/93 – др. закон, 48/94 – др. закон, 66/94 – УС, 22/02, 62/03 – др. закон, 64/03 – др. закон, 79/05 – др. закон и 101/05 – др. закон) и Закон о средњој школи („Сл. гласник РС”, бр. 50/92, 53/93 – др. закон, 67/93 – др. закон, 48/94 – др. закон, 24/96, 23/02, 25/02 – исправка, 62/03 – др. закон, 64/03 – др. закон, 101/05 – др. закон и 72/09) донети су 1992. године, и током више од две деценије примене доживели су бројне измене и допуне, које су условљене доношењем системског прописа у области образовања и васпитања.

Осим тога, у 2012. усвојена је Стратегија развоја образовања у Србији до 2020. („Сл. гласник РС”, бр. 107/2012, у даљем тексту: Стратегија), која представља покушај да се развој система образовања обликује на најбољи могући начин.

Поред наведеног, било је потребно извршити усклађивање законских одредаба којима се уређује основно и средње образовање и васпитање са Законом о националним саветима националних мањина („Сл. гласник РС”, бр. 72/09), Законом о заштити података о личности („Сл. гласник РС”, бр. 97/2008, 104/2009 – др. закон, 68/2012 – Одлука УС РС и 107/2012 од 9. 11. 2012), Законом о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине („Сл. гласник РС”, бр. 99/2009 и 67/2012 – Одлука УС РС од 13. 7. 2012), Законом о изменама и допунама Закона о високом образовању („Сл. гласник РС”, бр. 93/12), Законом о прекршајима („Сл. гласник РС”, бр. 101/05, 116/08 и 111/09), Законом о министарствима („Сл. гласник РС”, бр. 72/2102).

Сви наведени разлози изискивали су потребу за доношењем новог Закона о основном образовању и васпитању и новог Закона о средњем образовању и васпитању.

ЗАКОН О ОСНОВНОМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ

Одредбе Закона о основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС”, бр. 55/2013 године, у даљем тексту: Закон) систематизоване су у 15 одељака:

директор и које су усклађене са Законом о прекршајима.

11. Поверавање послова државне управе аутономној покрајини (чл. 94)
Утврђују се послови из Закона који се поверавају аутономној покрајини и који се нису мењали у односу на раније.

12. Прелазне и завршне одредбе (чл. 95–102)
Овим одредбама се, између осталог, прописује **обавеза школе да усклади своју организацију и опште акте са одредбама Закона у року од шест месеци од дана његовог ступања на снагу**.

Осим тога, прописано је да се подзаконски акти који су донети до ступања на снагу Закона примењују све до доношења прописа на основу новог Закона, ако нису у супротности с његовим одредбама.

Овај Закон је ступио на снагу 3. јула 2013. године, а почеће да се примењује од школске 2013/2014. године. Даном почетка примене овог Закона (1. септембра 2013. године) престаје да важи Закон о средњој школи („Сл. гласник РС”, бр. 50/92, 53/93 – др. закон, 67/93 – др. закон, 48/94 – др. закон, 24/96, 23/02, 25/02 – исправка, 62/03 – др. закон, 64/03 – др. закон, 101/05 – др. закон и 72/09), осим одредаба чл. 23, чл. 24. ст. 1. и чл. 26. које се примењују до доношења нових наставних планова и програма у складу са Законом о основама система образовања и васпитања.

Прослушавање...

Ко су супарничари?
Лица која туже или су тужена истом тужбом.

Шта је то диспозитив?
Део пресуде у коме суд изриче свој мериторни и коначни став у одређеном предмету и утврђује обавезе и одговорности странака.

Шта означава латински израз *ex tunc*?
Означава дејство судске одлуке уназад, тј. од самог настанка правног односа (на пример, пресуда о утврђењу очинства или материнства).

Шта је то разлучни поверилац?
Реч је о повериоцу који има заложно право, законско право задржавања или право намирења на стварима и правима о којима се воде јавне књиге или регистри и који има право на првенствено намирење из средстава остварених продајом имовине на којој је стекао то право.

Која надлежност се крије иза појма *forum connexitatis*?
Надлежност у случају спајања поступака.

Шта је то диспозиција странака?
Право и слобода странака да остварују или не остварују своја права судским путем.

LEGE ARTIS

ИНГ-ПРО

Агенције за привремено запошљавање: светла будућност или злокобна перспектива?

У нашем позитивном праву делатност „изнајмљивања" запослених није изричито регулисана Законом о раду, па се с разлогом поставља питање како се формалноправно може уредити овај правни посао који у нашем друштву постоји и опстаје упркос одсуству званичне регулативе

Као „рационални регулатор друштвених конфликата", право би требало да „регулише оне односе који сами од себе не могу бити регулисани". С друге стране, одређени друштвени однос право треба да регулише и усмери у одређеном правцу. Постоје, међутим, бројне ситуације у којима се испољила „немоћ" права, када се у одређеним друштвеним скупинама, нарочито у етничким заједницама, примењивало право које није важеће. Отуд се и поставља питање шта је уопште право – оно које је прокламовано или оно које се стварно примењује?

Ови основни правни принципи врло лако се могу применити и у случају агенција за привремено запошљавање, актуелне и врло распрострањене друштвене појаве у нашој земљи, која постоји и опстаје упркос одсуству званичне регулативе. Очито је да су животне потребе и пракса отишли корак испред постојећих прописа, што је противно поменутом општем правном принципу да право треба да регулише постојеће односе и да их (увек када је то могуће) усмерава у одређеном правцу. У дуалитету права и фактицитета, међутим, фактицитет је, као и небројено пута до сада, односио победу. Како ту „битку" не би изгубило, право мора увек да реагује кроз промену својих правила и да покушава да одређену друштвену појаву и праксу регулише и усмерава у жељеном правцу, са свим оним ограничењима које правно регулисање доноси. До тада, у потрази за одговорима на практична животна питања неизбежна су разна „премошћавања", а одговори се морају потражити у постојећем правном систему. Истовремено, потребно је тражити механизме за регулисање саме друштвене појаве и избегавање могућих злоупотреба које су иначе својствене сваком правном институту.

Појам агенција за привремено запошљавање

Агенције за привремено запошљавање представљају одраз промена у радном односу у 21. веку које се одликују већим степеном флексибилности и у чијој је основи стварање привредних организација прилагодљивих на ризике и неизвесности које доноси тржиште.

Агенција за привремено запошљавање, у својству даваоца услуга, за накнаду формалноправно изнајмљује радну снагу привредном субјекту који има својство примаоца услуга. Запослени чија се радна снага изнајмљује налази се у (формалном) радном односу код агенције за привремено запошљавање, која му исплаћује зараде и надлежним институцијама уплаћује износе обавеза по основу јавних прихода, а фактички рад запосленог обавља се код корисничког предузећа, при чему извесна права запослени остварује и

детаљније објашњено кроз поједине, најважније, институте у наставку овог текста.

„Недостаци" оваквог радног ангажовања огледају се у губитку лојалности („везаности") запосленог према послодавцу, а што представља кључну одлику радног односа, како се истиче у теорији, а несумњиво проистиче и из праксе. Такође, сматрамо да у извесном смислу на овај начин престаје и однос поверења, за који се такође наводи да је кључна компонента радног односа.

Укратко, оно што се за послодавце показује као очигледна предност ове врсте радног ангажовања, у пракси се најчешће испољава као недостатак за запослене и обрнуто. Као нарочиту предност за запослене наводимо и могућност истовременог рада код више послодаваца, што, нажалост, остаје применљиво само у случају развијенијих тржишта рада.

Закључна разматрања кроз могућа решења

Основно питање у регулисању радног односа јесте како помирити два принципа: економски и социјални у радном односу. Легитимни (економски) захтев послодавца за максимизирањем профита уз минимизирање свих трошкова пословања, у које спадају и примања запослених, с једне стране, али и легитимних (социјалних) циљева запослених – виши износ зарада и других примања.

У конкретном случају, међутим, када је у питању наша земља, сматрамо да треба поћи од циља који је дат у наведеној Директиви. Претходно, морамо изнети став проф. Радомира Лукића, изнет у делу „Тумачење права", који се односи на тумачење права/правних аката, али, посредно, с друге стране, изрећи и став приликом израде прописа: **сваки пропис има свој циљ, односно објективно дати циљ који му творац акта (покушава да) даје**. С тим у вези, поновићемо циљ који је изнет на почетку овог текста, а који гласи: „обезбеђивање заштите радника преко ових агенција како би се побољшао рад привремених агенција уз гаранцију принципа једнаког третмана и признавање ових агенција као послодаваца, узимајући у обзир потребу за стварањем погодног амбијента за рад агенција с намером доприноса стварању нових послова и развоју флексибилних форми запошљавања".

Дакле, агенције треба да постоје, ако ни због чега другог, онда због потребе за хармонизацијом с правом Европске уније. Има ли се, међутим, у виду поменута Директива, оне треба да буду у функцији веће флексибилности рада, у смислу боље организације рада, када привремено (и хитно) настане потреба за новим радником, а не може се обезбедити обављање тог посла уз помоћ постојеће радне снаге. С друге стране, разлог може бити и у хитном (и привременом) ангажовању специјализоване радне снаге. Агенције треба да буду у функцији новог, привременог, запошљавања, све док се евентуално не утврди да је реч о потреби за сталним ангажовањем. Рекло би се да је све то циљ (минимални принцип) регулисања ових агенција у праву Европске уније, уз могућност да државе чланице регулишу своје националне особености, што се може уочити на примеру Републике Хрватске. Због свега изложеног, неопходно је што пре регулисати рад ових агенција и код нас.

Сваки другачији приступ, чини се, неће довести до решења. Послодавци ће инсистирати на својим решењима за максималним смањивањем трошкова и, теоријски, али и практично могуће, пребацивати своје постојеће запослене на агенције која ће их након тога упућивати на сталан рад код тог истог послодавца за, како смо истакли, формалноправно могућу мању зараду. С друге стране, синдикати ће реаговати захтевима да се забрани рад таквих агенција. Свако овакво поступање противно је не само изричитим одредбама поменуте Директиве, већ и правним тековинама (*acquis communautaire*) Европске уније, с којима се, такође, морамо усагласити. А оне су, ипак, више од изричитих правних норми, јер подразумевају свест о потреби поштовања вредности које одређене правне норме са собом, имплицитно, доносе.

Значај кластера у Србији

Већ неколико година сведоци смо почетка процеса кластеризације у Србији. Важност овог облика удруживања препознају подједнако и држава и привреда. Министарство надлежно за послове привреде даје подршку формирању кластера, а при Привредној комори Србије постоји Савет за кластере

Кластер (енгл. *cluster*) – реч енглеског порекла која означава појмове као што су: свежањ, група, јато. Као међународни појам, термин кластер се користи у свим земљама света.

За почетак довољно је определити кластер као интересну заједницу привредних и других субјеката. Реч је о необавезном облику удруживања, умрежавању које за основу има заједнички интерес, а он се може огледати у следећем:

- снижавању трошкова, било путем расподеле трошка на више субјеката, било путем избегавања неког трошка – на пример, око стицања неког знања које је неко већ стекао и вољан је да то искуство подели с другима;
- модернизацији, размени идеја или могућности лакшег остваривања интереса;
- стварању веза и контаката на нивоу кластера;
- заједничкој набавци специјализованих или уобичајених услуга (маркетиншке, књиговодствене, консултантске, стручне и друге услуге), што смањује трошкове члановима појединачно;
- нижим трошковима развоја нових производа и услуга, размени техничко-технолошких знања и информација, изласку на иностранa тржишта, проширењу тржишта и прилика за нове пословне везе (наступ на тржишту у форми кластера омогућава повољније услове уговора, заузимања већег тржишта, повећану конкурентност);
- могућности извођења већих инвестиционих и развојних пројеката у региону (било који развојни пројекти на нивоу региона лакше се изводе када већи број субјеката заједно учествује у извршењу);
- приступу фондовима (кластери имају предност приликом финансирања из различитих фондова), повољнијим кредитима (кластери могу добити повољније кредите него мала и средња предузећа појединачно);
- повећању броја радних места, већој разноликости процеса, производа и врсти рада.

Идеја удруживања није нова и сваки вид сарадње увек наилази на подршку и прихватање, било да се ради о уговорном удруживању (уговори о пословно-техничкој сарадњи) било о удруживању у неки од облика удруживања (задруге, холдинзи, коморе, удружења...). Сви имају користи од удруживања, чланови пре свега, али и држава и корисници услуга. Предузеће заинтересовано за удруживање модерно је и озбиљно и својим чланством у неком удружењу шаље поруку о себи као привредном субјекту који жели да послује квалитетно и да размењује искуства. Зато није случајно што предузећа на својим меморандумима и актима истичу чланство у кластеру.

Кластери доприносе циљевима развоја Републике Србије – регионалном развоју, унапређењу привреде, промоцији извоза и другим циљевима, као што су развој градова, општина, унапређењу заштите животне средине, развоју недовољно развијених подручја, унапређењу услова за повећање запослености, унапређењу сарадње у питањима од заједничког интереса, унапређењу свих развојних капацитета на нивоу региона и локалном нивоу.

координирана набавка), екстерно повезивање (маркетинг кластера и региона, помоћ при инвестирању, информације о тржишту, тражење партнера, подршка повезивању у ланце добављача, међународне мреже), привлачење нових чланова, организација програма усавршавања, специјализованих обука, радионица за упознавање с техничким прописима који се примењују на тржишту ЕУ релевантним за област пословања кластера, организација семинара и конференција којима се подстиче размена знања, повезивање чланова кластера и промоција кластера.

При Агенцији за привредне регистре води се и Регистар мера и подстицаја регионалног развоја. Регистар садржи групе података о мерама и подстицајима регионалног развоја и то податке о:

1) врсти мере регионалног развоја и називу правног акта који се односи на подстицање регионалног развоја;
2) идентификацији подстицаја (основни подаци о подстицају, намена подстицаја и врста финансијског подстицаја);
3) даваоцима, односно реализаторима мера и подстицаја;
4) корисницима подстицаја: појединачном и групном кориснику подстицаја, односно крајњим корисницима подстицаја.

Корисници подстицаја, као и начин доделе подстицаја, ближе се одређују развојним документима.

Као што је већ напоменуто, поред државних институција и министарства надлежног за послове привреде, многи међународни донатори подржали су и настављају да подржавају оснивање и функционисање кластера у Србији (преносе *know-how* управљања кластером и искуства). Пројекат за развој конкурентности и промоцију извоза (СЕЦЕП) организује тренинге о темама у вези с менаџментом кластера, а које су заједничке за све кластере.

На иницијативу седам кластера с подручја југоисточне Србије и уз техничку подршку данског програма за локални економски развој на Балкану ЛЕДИБ, у јануару 2011. године основана је и *Кућа кластера*, као јединствена развојно-пословна организација за подршку кластерима, удружењима и МСП сектору.

Кућа кластера је координатор Балканске мреже кластера која обухвата више од 30 кластерских организација и институција подршке из свих балканских земаља.

Смешна страна адвокатуре

Адвокат: „Да ли пијете када сте на дужности?"
Сведок: „Не пијем док сам на дужности, осим ако на дужност већ не стигнем пијан."

◎◎◎

Адвокат: „Дакле, имате троје деце?"
Сведок: „Тако је."
Адвокат: „Колико девојчица?"
Сведок: „Па, три."
Адвокат: „А дечака?"

◎◎◎

Адвокат: „Да ли је то исти нос који сте сломили и као дете?"
Сведок: „Па, само један нос имам!?"

Порески календар

2. СЕПТЕМБАР	● Плаћање акцизе за прву половину претходног месеца
5. СЕПТЕМБАР	● Подношење захтева за субвенционисање пореза на зараде за исплате извршене у претходном месецу – на обрасцу ЗСП ● Достављање обавештења о закљученим уговорима по основу естрадних програма у претходном месецу – Образац ОЗУ ● Достављање извештаја о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом за претходни месец – на обрасцу ИОСИ ● Подношење захтева за субвенционисање доприноса за ПИО за исплате у претходном месецу – на обрасцу ЗСД ● Подношење месечног обрачуна промета за свако уплатно-исплатно место кладионице ● Подношење извештаја о збиру дневних обрачуна по аутомату ● Подношење извештаја о стању механичких и електронских бројчаника по сваком аутомату ● Подношење збирног месечног обрачуна накнаде за приређивање посебних игара на срећу у играчницама – на обрасцу ЗМОН ● Плаћање накнаде за игре на срећу
10. СЕПТЕМБАР	● Подношење месечног обрачуна пореза на премије неживотних осигурања за претходни месец – на обрасцу МОППНО ● Плаћање пореза на премије неживотног осигурања за претходни месец ● Подношење пријаве и плаћање ПДВ-а за август за порез дужника који није обвезник ПДВ-а
16. СЕПТЕМБАР	● Плаћање аконтације пореза на приходе од самосталне делатности за претходни месец ● Плаћање дориноса на приходе од самосталне делатности за претходни месец ● Плаћање доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере за претходни месец ● Подношење пореске пријаве за ПДВ за претходни месец ● Плаћање ПДВ-а за претходни месец ● Подношење ПДВ пријаве за август ако је статус претежног извозника обвезник стекао у августу ● Плаћање аконтације пореза на добит правних лица за претходни месец ● Плаћање акцизе за другу половину претходног месеца

Правила медицинске струке и потребан степен пажње медицинских посленика

Стандард медицинског поступања састоји се од „општепризнатих" медицинских поступака, али и новијих научних сазнања и могућности, уколико су у медицинској науци делом већ признати. С обзиром на то да садржи и овај динамички део медицински стандард не може се кодификовати законом, већ се дефинише струковним правилима

Живот и здравље највећа су човекова добра и њихова заштита је у првом реду загарантована Уставом. Тако већ члан 24. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС", бр. 98/2006) прописује неприкосновеност људског живота, док се чланом 68. Устава на начелан начин штити здравље појединца.

Поред Устава, у области здравствене заштите, постоје и закони који на детаљнији начин штите ова добра, међу којима су, свакако, најважнији Закон о здравственој заштити („Сл. гласник РС", бр. 107/2005, 72/2009, 88/2010, 99/2010, 57/2011 119/2012 и 45/2013), Закон о здравственом осигурању („Сл. гласник РС", бр. 107/2005, 109/2005, 57/2011, 110/2012 и 119/2012) и Закон о правима пацијената („Сл. гласник РС", бр. 45/2013).

Право на највећи могући здравствени стандард, описано као право на здравље, први пут је поменуто у Уставу Светске здравствене организације (1946), а затим потврђено у Декларацији у Алма Ати (1978) и у Светској здравственој декларацији коју је усвојила Светска здравствена скупштина 1998. године. Ово право је, такође, чврсто заједмчено у многим међународним и регионалним инструментима за заштиту људских права. Ту ваља поменути: Универзалну декларацију о људским правима (1948), Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима (1966) и Међународни пакт о грађанским и политичким правима (1966). Након доношења ових докумената усвојени су и споразуми, декларације и други правни инструменти у којима су садржана људска права, међу којима треба истаћи Европску повељу о правима пацијената (Рим, 2002), Конвенцију о људским правима и биомедицини (1997) и Декларацију о промовисању пацијентових права у Европи (1994). Наведени документи, на мање или више начелан начин, омогућавају заштиту права човека као пацијента, будући да се болестан човек у конкретном случају препушта медицинском старању лекара који ужива пацијентово поверење и који је од тог тренутка дужан да у сваком стадијуму лечења поступа у складу са одговарајућим стандардом.

Особеност медицинске делатности

Лекар, пре свега, треба да постави дијагнозу, па да онда на основу ње одреди и потребну терапију. Цео поступак лечења скопчан је са опасностима које се не могу увек контролисати. Нема те медицинске интервенције која није повезана са одређеним степеном ризика. Захтев да се поступа без икаквог ризика раван је захтеву да се ништа и не предузима. А не предузимати ништа – то је најризичније за болесника, будући да болест прети не само погоршањем него и фаталним исходом.

Медицински посленици свесни су опасности својих

ове привредне наредбе прихватљивим делом стандарда лекарског поступања. Теорија је та која стоји на становишту да лекар, у случају сумње, не треба да води рачуна о трошковима, већ да поступа сходно свом знању и умењу, јер би супротно понашање било противно професионалној регулативи, Хипократовој заклетви и Уставу.

Закључак

Живот и здравље човека на уопштен начин заштићени су многобројним националним и међународним актима. Када се, међутим, човек у конкретној ситуацији нађе у улози пацијента, он се одређеном лекару препушта с поверењем, у нади да ће овај употребити све потребно знање, умење и пажњу у циљу разрешавања пацијентовог здравственог проблема. С обзиром на тежину обољења и степен здравствених компликација, лекар је понекад принуђен да се упусти и у неизвесне и ризичне подухвате, у циљу побољшања пацијентовог здравља, а резултат не мора увек бити позитиван. Напротив, може се показати да је поступак лекара био објективно неправилан, те не само да није дошло до излечења пацијента већ је настала и додатна штета по његово здравље.

Јасно је да обавеза лекара није обавеза циља, него обавеза средства, тако да он и не може обећати излечење, већ само пажљиво лечење сходно важећим правилима медицинске струке. Уколико, ипак, дође до штете по пацијента, да би се установила одговорност лекара потребно је утврдити да је њен настанак у вези са скривљеним лекарским поступањем. Да ли је лекар поступао онако како је требало цени се према објективно типизираном мерилу пажње и према важећим правилима лекарске вештине. И потребна пажња и правила струке јесу промењљиве категорије које зависе од специјалности лекара који их примењује, али и од тренутка примене, односно степена развоја медицинске науке и праксе. Садржина и обим лекарске дужне пажње, као и медицински стандард поступања, не могу се законом ближе утврдити. Од лекара се тражи да се придржавају савремених правила властите струке, прописаних динамичким струковним правилима и да поступају с дужном пажњом, а сходно својој специјалности. Правна контрола лекарског поступања своди се на проверу испуњења ових захтева.

ПРИМЕР ИЗ ПРАКСЕ

НЕДОВОЉНОСТ ДИЈАГНОСТИЧКИХ МЕРА КАО ОБЛИК НЕПАЖЊЕ

Без обзира на број већ обављених дијагностичких мера, не треба презати од предузимања нових, уколико их околности налажу. Пример за постојање непажње у виду недовољности дијагностичких мера јесте случај који је дошао пред Виши земаљски суд у Диселдорфу који је мастектомију (одсецање дојке), обављену без поновљеног пробног исечка (који је био индикован), окарактерисао као тешку дијагностичку грешку (Одлука Вишег земаљског суда у Диселдорфу, *Versicherungsrecht* 64(68), 1986).

Наиме, радиолог је прво указао на постојање наслага калцијума са сумњом на малигнитет у дојци. Гинеколог је узео исечак и потврдио постојање талога калцијума. Контролно истраживање спроведено пола године касније потврдило је груписану микрокалцификацију. Лекар је предузео обострану мастектомију, иако је било индицирано поновно узимање исечка. Накнадни хистолошки налаз није показао постојање малигнитета, већ цисте у дојци. Виши земаљски суд у Диселдорфу сматра да би одговарајући степен пажње био задовољен да је узет пробни исечак ради разјашњења сумње у малигнитет, односно да је искоришћен и овај извор сазнања. Поступање које је противно овоме суд је третирао као грубу грешку у лечењу.

ВУК ПЕРОВИЋ
дипл. правник, специјалиста за
корпоративно управљање
drzava.drustvo@legeartis.rs

Привредна активност и извори финансирања организација цивилног друштва

Иако су начелно опредељене као непрофитне, организацијама цивилног друштва, ипак, није ускраћена могућност да обављају привредну делатност, као и да обезбеде друге видове финансирања ради остварења својих статутарних циљева

Непрофитни карактер организације цивилног друштва (ОЦД) представља њену суштински разлику у односу на друга правна лица. Ово законско правило, међутим, не искључује могућност да ОЦД обавља привредну делатност (највећа новина новог Закона), као и да стиче имовину од чланарине, добровољних прилога, донација и поклона (у новцу или натури), финансијских субвенција, оставина, камата на улоге, закупнине, дивиденди и на други законом дозвољени начин.

Закон о удружењима („Сл. гласник РС”, бр. 51/2009, у даљем тексту: Закон) предвиђа да удружење **може да обавља оне активности којима се остварују циљеви утврђени његовим статутом**. Удружење може непосредно да обавља и привредну или другу делатност којом се стиче добит у складу са законом којим се уређује класификација делатности, под следећим условима:

- да је делатност у вези с његовим статутарним циљевима;
- да је делатност предвиђена статутом;
- да је делатност мањег обима, односно да се делатност обавља у обиму потребном за остваривање циљева удружења.

Да би једно удружење обављало привредну делатност, она се обавезно уписује у Регистар привредних субјеката код Агенције за привредне регистре (АПР) и може отпочети са истом тек непосредно након овог уписа. Како је Законом прописано да се у Регистар уписују и друге делатности и активности које удружење непосредно обавља, то ће се у Регистар АПР-а, на основу пријаве и прописане документације, уписати (у виду забелешке) подаци о другим делатностима и активностима које удружење непосредно обавља.

Послови које удружење закључи пре регистрације делатности правно су ваљани, осим ако је треће лице знало или је морало знати за прекорачење. Чланом 72. Закона предвиђено је да удружење може бити кажњено новчаном казном за привредни преступ ако непосредно обавља привредну или другу делатност у циљу стицања добити која није у вези с његовим статутарним циљевима или није предвиђена статутом, или је обавља иако је надлежни орган утврдио да не испуњава услове за обављање делатности. За овај привредни преступ казниће се и одговорно лице у удружењу. Члан 73. ст. 1. тач. 2) Закона предвиђа да ће се Удружење казнити за прекршај и уколико обавља привредну делатност у већем обиму, односно у обиму који није потребан за остваривање циљева удружења. По истом основу, и одговорно лице у удружењу казниће се новчаном казном. Овде треба истаћи да **Закон не утврђује поуздане критеријуме о томе када се ради о обављању привредне делатности у већем обиму, односно обиму који није потребан за остваривање циљева удружења**.

Закон не искључује могућност да удружење самостално,

У Републици Србији не постоји јасно дефинисан систем олакшица и стимулација за развој организација цивилног друштва.

Закона се не односи на случај престанка удружења које је у време ступања на снагу овог закона користило имовину у друштвеној, односно државној својини. Ако се у тренутку престанка удружења не може поступити на начин одређен овим законом или статутом за расподелу имовине, или ако удружење престаје на основу одлуке о забрани рада, након спроведеног поступка ликвидације, или статутом није одређен начин располагања имовином после престанка удружења, имовина удружења постаје имовина Републике Србије. Право коришћења имовине после престанка удружења припада јединици локалне самоуправе на чијој је територији било седиште удружења. На исти начин ће се поступити и у случају престанка удружења које је у време ступања на снагу овог закона користило имовину у друштвеној, односно државној својини, без обзира на то да ли је то удружење у међувремену уписано у Регистар АПР-а у складу са одредбама Закона.

Вођење пословних књига и финансијско извештавање

Закон предвиђа да удружења воде пословне књиге, сачињавају финансијске извештаје и подлежу вршењу ревизије финансијских извештаја, у складу с прописима о рачуноводству и ревизији. Годишњи обрачуни и извештаји о активности удружења подносе се члановима удружења на начин утврђен статутом.

Доношењем новог закона прописана је обавезна примена међународних рачуноводствених стандарда за све пословне субјекте, без обзира на величину и делатност. На тај начин направљен је рез у књиговодству ОЦД-а, будући да су у вођењу пословних књига и презентацији финансијских извештаја у потпуности изједначени с другим привредним друштвима.

Када је реч о пројектима које финансирају донатори, на удружењима је обавеза да средства троше наменски у складу са закљученим уговором. Како би доказали испуњење уговорних обавеза, дужна су да донаторима полажу рачуне и подносе редовне и завршне извештаје. У таквим околностима **већина удружења принуђена је да води паралелно (двоструко) рачуноводство**, и то једно статутарно за државу, а друго аналитичко и пројектно за донаторе, што реално у пракси представља проблем и повећава трошкове пословања.

Уместо закључка

Доношењем Закона о удружењима из 2009. године једним делом је дефинисано пословање и спровођење статутарних активности организација цивилног друштва, али су, ипак, остали бројни проблеми када је реч о њиховом правном, пореском и фискалном статусу, а с обзиром на бројне мањкавости пореског и рачуноводственог система у Републици Србији.

Наиме, у нашој држави **не постоји јасно дефинисан систем олакшица и стимулација за развој организација цивилног друштва**. Ове организације се углавном третирају као мала и средња предузећа, што знатно отежава њихов рад и не уважава њихове специфичности, а посебно имајући у виду чињеницу да су основане ради испуњења одређених друштвено корисних циљева, а не ради стицања профита. Стога се као нужност намеће **потреба за што скоријим стварањем повољног рачуноводственог окружења уз обезбеђење повољног пореског третмана за опстанак и финансијску самоодрживост цивилног сектора**.

LEGE ARTIS

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Обрађујући широк спектар актуелних тема из домена правне и економске регулативе, електронски месечник ***Lege Artis*** доноси свеж и другачији приступ савременом пословању привредних субјеката, државних органа, образовних установа и адвокатских канцеларија, са посебним освртом на право и заштиту потрошача.

Под слоганом ПРОПИСИ У ПРАКСИ и на близу сто страна корисних информација у електронском формату, часопис ***Lege Artis*** постаје незаобилазни саветник и дневни пратилац у вашем животу, раду и пословању.

Регистрација интернет домена и потенцијална повреда права на жиг

У арбитражним поступцима за решавање спорова поводом регистрације *.rs* домена, у највећем броју случајева наводи се околност да је регистрант (тужени) повредио право интелектуалне својине тужиоца (оштећене стране)

У свету у коме живимо, глобалне комуникационе мреже на интернету, а пре свега сегмент електронске трговине (*e-commerce*), постали су посебна „погодност" за масовне финансијске трансакције.

Присуство и пословање привредних субјеката и физичких лица на интернету, независно од предмета пословања (куповине, продаје, пласмана робе и/или услуга, промоције делатности путем веб страница, које постају својеврсна електронска лична карта привредног субјекта и његов електронски проспект, и сл.), као услов успешном пословању, претпостављају електронско пословање путем глобалних мрежа (понуда vs. тражња) и електронску трговину робом и услугама, која може имати 3 основна вида:

- *B2B* (*business to business*) – од једног ка другом привредном субјекту;
- *B2C* (*business to consumers*) – од привредног субјекта ка кориснику (физичком и/или правном лицу);
- *P2P* (*peer to peer*, *person to person*) – непосредан, директан контакт и трансакција.

С тим у вези, незаобилазну одредницу чине интернет домени – индикације положаја једног субјекта на интернету.

Шта су интернет домени

Интернет домен јесте индикација положаја једног субјекта на интернету, као лако упамтива комбинација бројева и/или слова која се везује на *IP* (интернет протокол), за домаћина (host) или сервер, где носилац домена потенцијално може да пласира своју веб страницу на коју даље везује персонализовану е-адресу (електронска пошта). Домени су уједно и техничка средства за упрошћено и ефикасно коришћење интернета.

Дакле, интернет домен представља:

1. лако запамтиву информацију (слова и бројева) која, директно или индиректно, асоцира на назив или делатност пословања привредног друштва или појединаца (укључујући и лична имена под одређеним условима);
2. прецизан показатељ интернет локације субјекта на мрежи;
3. средство да интернет корисник идентификује домаћина, везаног за дати интернет домен, на основу кога се у случају повреде неких права лоцира делатност, односно (уз седиште привредног субјекта) стварна и месна судска надлежност.

Хронолошки гледано, појавом *World Wide Weba* (1992), а потом првог претраживача *Mosaic* (1993), коришћење интернета у широком спектру посредством веб страница, утицало је и на пораст значаја и улоге интернет домена – првенствено с циљем разликовања носиоца домена.

Домени су лоцирани у оквиру DNS система (*domain name system*) глобалне, дистрибутивне базе података и протокола, а централна улога је у претраживању и коришћењу интернета.

У оквиру DNS-а, домени су подељени у две категорије:

то да је спорни домен у свом делу који не садржи ознаку националног домена *.rs*, идентичан жигу који је регистрован на име тужиоца код надлежног органа с правом првенства, и који важи на територији Републике Србије.

Арбитражно веће је утврдило да регистрант нема право и легитиман интерес да користи домен који је предмет тужбе, с обзиром на то да у моменту регистрације регистрант није имао на закону засновано овлашћење, нити је имао легитиман интерес да користи спорни домен. Приликом испитивања испуњености овог услова Арбитражно веће је имало у виду да тужилац у свом пословању користи ознаку која представља регистровани жиг тужиоца који важи на територији Републике Србије.

Арбитражно веће је утврдило да је испуњен услов из Правилника и да је регистрант регистровао и користио домен који је предмет тужбе противно начелу савесности, поштења и добрих пословних обичаја. Арбитражно веће сматра да би регистрант, ако би поступао с пажњом доброг привредника, а имајући у виду све околности случаја, морао да примети да знак у пословању користи тужилац.

Арбитражно веће је приликом оцене испуњености овог услова имало у виду околност да је у Општим условима о регистрацији домена предвиђена посебна изјава од стране регистранта да домен који региструје не вређа право интелектуалне својине. Ова посебна обавеза приликом регистрације мора да утиче на повећан степен пажње регистранта у погледу утврђивања да ли домен који региструје вређа право интелектуалне својине трећег лица. Подносилац пријаве домена – регистрант, уз просечну пажњу и просечан степен ангажовања могао је да сазна да спорни домен представља знак који у свом пословању користи тужилац у једној/више земаља. До сазнања да спорну ознаку у свом пословању користи тужилац, регистрант је могао да дође за неколико секунди простим упитом за спорни назив код било којег већег интернет претраживача.

Имајући у виду наведено, регистрант је знао или морао да зна да предметни домен вређа права интелектуалне својине тужиоца, па је без обзира на ту околност наставио с поступком регистрације.

Арбитражно веће је приликом доношења одлука и процена испуњености услова имало у виду стандард пажње доброг привредника који важи у Србији. Арбитражно веће, међутим, имало је у виду чињеницу да иако се спорни домен региструје у Србији његово коришћење није ограничено само на територију Србије, с обзиром на то да због природе интернета корисници из целог света могу да приступе адреси која кореспондира са спорним доменом.

У својим публикованим одлукама, Арбитражно веће посебно указује на то да су Правилником прописани услови који морају да буду кумулативно испуњени да би се донела одлука о престанку или преносу регистрације домена који је предмет тужбе, с регистранта на тужиоца.

Наиме, у пракси није редак случај да се регистрација интернет домена изврши не у циљу коришћења тог домена, већ првенствено с циљем да се од носиоца права на жиг (посебно његов вербализам), затражи несразмерно велики материјални износ накнаде, како би се извршио пренос домена с регистранта на носиоца права на жиг, који исти користи или се спрема да користи на националном или међународном тржишту робе и услуга.

Такође, чест је случај да се поред покретања поступка пред стално изабраном арбитражом, одвојено и независно поднесе тужба за повреду жига пред стварно и месно надлежним судом, с претходно или истовремено поднетом привременом мером, којом се жели спречити даље неовлашћено коришћење жига, односно довођење у заблуду просечног потрошача – „учесника у промету" добара и услуга.

Пример и форма арбитражне одлуке с признањем тужбеног захтева дати су у рубрици Табеле и узорци *на стр. 114.*

ИНГ-ПРО

PROPISI.NET

ОНЛАЈН ПРАВНИ ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

ПРАТИТЕ ПУТЕМ ИНТЕРНЕТА

прописе, судску праксу, правна мишљења, моделе уговора и образаца, електронски часопис, коментаре, калкулаторе камата и судских такси, актуелности...

...у брзој, јединственој и дневно ажурној интернет апликацији, која функционише без икакве инсталације, с међусобно повезаним документима, и са Мејл сервисом, који све промене из области вашег пословања доставља на ваш мејл.

Посетите Правни информациони систем на интернет адреси

WWW.PROPISI.NET

ИНГ-ПРО

20

ГОДИНА С ВАМА

Правни вакуум у области легализације бесправно изграђених објеката

Одлуком Уставног суда из 2012. године о неуставном концепту института легализације утемељеног на недопуштеним привилегијама у корист прекршилаца закона, те одсуством благовремене реакције ресорног министарства, створен је правни вакуум у области легализације бесправно изграђених објеката који траје све до данас

На седници одржаној 6. децембра 2012, Уставни суд Републике Србије донео је одлуку („Сл. гласник РС", бр. 50/13) којом се утврђује да одредбе чланова 185–200. Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС", бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – УС и 24/11), нису у сагласности са Уставом.

Истом одлуком, Уставни суд је одбацио захтев за извршење појединачних аката и радњи предузетих на основу одредаба члана 185. ст. 6–14, члана 187, 188, 190. и 193. Закона о планирању и изградњи.

У образложењу овакве одлуке, Уставни суд Републике Србије пошао је од чињенице да у систему владавине права противправна поступања обавезно резултирају применом прописаних санкција, те да у случају бесправне градње законита и једнака примена права значи примену прописаних казнених мера према лицу које је прекршило закон и налагање уклањања, односно уклањање бесправно изграђених објекта.

С друге стране, Уставни суд је истакао да је, уважавајући реално фактичко стање у држави које карактерише постојање великог броја бесправно изграђених објеката, нерационалност рушења великог броја бесправно изграђених, дограђених и реконструисаних објеката и потребу да се затечено стање оконча спровођењем поступка легализације бесправно изграђених објеката, којим би се противправно засновани фактички односи превели у режим правом признатих односа, **заузео став да је уставно-правно допустиво законско увођење института легализације**, као опште мере из домена уставних овлашћења Републике Србије садржаних у одредби члана 97. тач. 8) Устава – да уређује и обезбеђује економске и социјалне односе од општег интереса, а која је **утемељена на оцени законодавног органа да постоји општи, односно јавни интерес да се уместо примене прописане санкције уклањања**, односно рушења објеката, **одржи фактичко стање** изграђености објеката.

У даљем образложењу, Уставни суд је, међутим, заузео став да **захтев правне једнакости не допушта**, у начелу, **никакав облик разликовања грађана у обавезама које су прописане принудним прописима, а нарочито не у виду законског успостављања два паралелна режима за остваривање права**, при чему се повољнији режим успоставља за прекршиоце закона – бесправне градитеље. За примену јединог уставно допуштеног основа разликовања у правима које се може оправдати мером тзв. позитивне дискриминације из члана 21. ст. 4. Устава, Суд је оценио да у овом случају нису испуњени услови, јер како образлаже Суд, за примену те мере ни у ком случају основ не може бити извршено кршење закона. Узимајући у обзир да је циљ законом прописане „легализације објеката" одржање већ изграђених

обавезу за објекте за које се не прибавља сагласност у погледу мера заштите од пожара.

Тако је Уставни суд стао на становиште да је, при реализацији уставних овлашћења да уређује односе и да истовремено обезбеђује њихово извршавање, **законодавни орган обавезан да односе уређује на начин којим се остварују све уставне гаранције и јемства којима се штите Уставом утврђене вредности**, што се у овом случају односи у првом реду на непосредне и посредне видове заштите људског живота и здравља које Устав установљава јемствима неприкосновености људског живота, неповредивости физичког и психичког интегритета, а такође и јемствима права на накнаду штете коју незаконитим или неправилним радом проузрокује државни орган, права на здраву животну средину, с посебном одговорношћу Републике Србије за заштиту животне средине, те могућношћу ограничавања предузетништва ради заштите здравља људи, животне средине и природних богатстава и ради безбедности Републике Србије, ограничавања коришћења и располагања земљиштем ради отклањања опасности од наношења штете животној средини или да би се спречила повреда права и на закону заснованих интереса других лица, дужношћу чувања природних реткости, наслеђа и добара од општег интереса, с посебном одговорношћу Републике Србије, забрањеношћу радњи усмерених против здравља и безбедности потрошача, и обавезом Републике Србије да уређује и обезбеђује остваривање и заштиту слобода и права грађана, уставност и законитост и безбедност грађана (члан 24. ст. 1, члан 25. ст. 1, члан 35. ст. 2, члан 74, члан 83. ст. 2, члан 88. ст. 2, чл. 89. и 90. и члан 97. тач. 2) и 4) Устава).

Позивајући се на изложене разлоге, Уставни суд је оценио да **не постоји уставно овлашћење да законодавни орган приликом уређивања односа из своје надлежности законом искључи одговорност државе за последице које наступају услед законом допуштеног штетног поступања**.

Уместо закључка

Треба истаћи да је општа оцена стручне јавности да је оваква одлука Уставног суда, а пре свега одсуство благовремене реакције ресорног министарства, у потпуности зауставила поступак легализације. Наиме, и поред чињенице да је одлука Уставног суда донета на седници од 6. децембра 2012. и да је објављена у „Сл. гласнику РС", бр. 50/13 тек 7. јуна 2013, када су на основу члана 168. ст. 3. Устава одредбе члана 185–200. Закона о планирању и изградњи престале да важе, **не можемо се отети утиску да је Министарство грађевинарства и урбанизма, као ресорно министарство, имало довољно времена да уважавајући ставове изражене у одлуци Уставног суда припреми нови Закон о легализацији** и тиме створи правни основ за наставак решавања вишедеценијског проблема бесправне градње.

Такође, посебно треба напоменути и то да је у својој оцени израженој у самој одлуци, Уставни суд утврдио неспорну потребу постојања института легализације бесправно изграђених објеката, што је општи, односно јавни интерес да се уместо примене прописане санкције уклањања, односно рушења објеката, одржи фактичко стање изграђености објеката, а разлози су пре свега економске и социјалне природе, те је у том смислу још далекосежнија негативна последица неблаговременог поступања ресорног Министарства у овој, за наше друштво, изузетно битној области.

У том смислу, на крају треба истаћи да се одлуком Уставног суда и њеним објављивањем почетком јуна месеца **створио правни вакуум у области легализације бесправно изграђених објеката који траје све до данас**. У време писања овог текста Министарство грађевинарства и урбанизма је сачинило Предлог закона о легализацији и упутило га Скупштини Републике Србије на даљу процедуру, међутим, и даље остаје непознаница до када ће овај правни вакуум потрајати.

Кратак водич кроз управни спор

У овом броју часописа доносимо детаљан осврт на предмет, учеснике и фазе у управном спору

Закон о управним споровима („Сл. лист РС”, бр. 111/09, у даљем тексту: ЗУС), ступио је на снагу 30. децембра 2009. године и предвиђа принцип одлучивања на основу закона и у разумном року **на подлози чињеница утврђених на јавној расправи** (члан 2). За органе који решавају у управним стварима важно је да уоче **битне разлике у односу на ранији закон**, по коме је суд у управном спору судио на основу чињеница у управном поступку, а изузетно уз утврђивање чињеница на расправи.

Имајући у виду, међутим, разноврсност управне материје (најшира примена материјалних прописа у односу на друге материје) и постојање инструкционих рокова за пресуђење по појединим материјама, суд који би евентуално, одлучивао о повреди права на суђење у разумном року, могао би са сигурношћу да оцени да ли је дошло до повреде овог права.

Предмет управног спора проширен је у односу на ранији закон, па су сада, поред коначних управних аката, предмет оцењивања законитости у управном спору и коначни појединачни акти којима се решава о праву, обавези или на закону заснованом интересу у погледу којих није предвиђена другачија судска заштита. То је битно да знају и органи управе и да прате судску праксу Управног суда, будући да она треба да покаже меру и степен надлежности суда како се у управном спору не би преиспитивало „све и свашта”, а опет, с друге стране, како се странкама не би ограничило право на приступ суду. Тако, на пример, по ранијој судској пракси, предмет оцењивања у управном спору нису биле одлуке на конкурсу о најповољнијем понуђачу за јавни превоз у Београду. Сада, по новом ЗУС-у, и такве је одлуке могуће преиспитати у управном спору.

Управни акт и управна ствар

Дефиниција управног акта дата је у члану 4. ЗУС-а и подразумева сваки „појединачни правни акт којим надлежни орган, непосредном применом прописа, решава о одређеном праву или обавези физичког лица или правног лица, односно друге странке у управној ствари”.

Према томе, основне карактеристике управног акта јесу:

- да је у питању појединачни правни акт;
- да о њему одлучује надлежни орган;
- да то чини уз непосредну примену прописа;
- да је реч о одређеном праву или обавези физичког или правног лица или друге странке у управној ствари.

У члану 5. ЗУС одређује да је управна ствар „појединачна неспорна ситуација од јавног интереса у којој непосредно из правних прописа произлази потреба да се будуће понашање странке ауторитативно правно одреди”.

Остаје да пракса Управног суда искристалише практичне примере одлучивања у управној ствари, те да ти ставови буду доступни широј правничкој јавности, као и органима управе који их се, као странка, морају придржавати.

У члану 6. ЗУС дефинише појам надлежног органа који одлучује у управним стварима. У ранијој пракси управних органа јављао се приличан број недоумица о томе да ли један управни орган, када решава о одређеној

НОВЧАНО КАЖЊАВАЊЕ

Сврха новчаног кажњавања је, пре свега, у поштовању суда, а самим тим и у побољшању процесне дисциплине и у крајњој линији у већој ефикасности судског рада. Недостављање списа управних органа, као и непридржавање правних ставова из пресуда, најчешће је утицало на неажурност суда.

Одредбе о новчаном кажњавању сматрају се, сасвим природно, саставним одредбама процесних закона, разуме се, због њихове превентивне улоге, али и због непосредне примене.

У члану 75. ст. 1. ЗУС предвиђа новчану казну од 10.000 до 50.000 динара, за руководиоца органа који не достави исправу на тражење суда. Такође, и за руководиоца који није активно или је пасивно поступио по пресуди суда, предвиђена је новчана казна од 30.000 до 100.000 динара.

За случај поновног неизвршења обавезе, изречене казне се могу поновити, а саме новчане казне се извршавају по службеној дужности.

правно средство), а о захтеву одлучује Врховни касациони суд.

Захтев се подноси: када је то захтевом предвиђено; када је суд одлучивао у пуној јурисдикцији; у стварима у којима је била искључена жалба (једностепено одлучивање – *прим. аутора*).

Када физичко лице подноси захтев, оно то мора учинити преко адвоката.

Суд по захтеву одлучује у границама захтева што представља разлику у односу на поступак по тужби у управном спору. Пресудом се захтев одбија или уважава.

2. Понављање поступка

Разлози за понављање поступка исти су као и у ранијем закону, а нови разлог је став из накнадно донете одлуке Европског суда за људска права у истој ствари који би могао да утиче на законитост окончаног судског поступка.

Члан 56. ст. 1. тач. 1) новог ЗУС-а – сазнање за нове чињенице, сада има другачију садржину. Раније је суд такве тужбе одбацивао, а сада то не би могао уколико је сâм утврђивао чињенице на расправи. У том случају овај разлог се може користити по новом ЗУС-у.

Раније је суд једном пресудом у целини одлучивао о понављању. По новом ЗУС-у, најпре, суд решењем одлучује о дозволи понављања, а потом пресудом мериторно о самој ствари.

Овде треба истаћи и то да је дозвољен захтев за преиспитивање свих одлука у судском поступку по тужби за понављање поступка.

Извршење пресуде

Одредбе о извршењу пресуда донетих у управном спору сличне су као и у ранијем закону, али су постављење систематичније. Остала је обавезност органа да су приликом одлучивања у поништеном решењу везани правним схватањем и примедбама суда у погледу поступка.

ЗУС прави разлику између активног и пасивног непоступања по пресуди. Код активног, орган доноси решење по поништају ранијег решења, али супротно правном схватању из пресуде. Тај акт се оспорава тужбом, а суд одлучује пресудом. Ако природа ствари то дозвољава, суд може и сâм да одлучи и тада пресуда суда замењује акт надлежног органа.

Пасивно поступање значи недоношење акта после поништаја ранијег акта. Странка је тада дужна да ургира за доношење акта, с роком за орган од седам дана да се изјасни. Ако рок безуспешно протекне, процесно средство за обраћање суду је захтев, а суд по њему одлучује решењем. Решење се доставља органу за извршење и обавештава се орган који врши надзор.

Новина која представља терет на страни туженог органа огледа се у обавези на накнаду штете у парничном поступку због неизвршења или неблаговременог извршења пресуде донете у управном спору.

Пример тужбе у управном спору дат је у рубрици Табеле и узорци *на стр. 106.*

Предложене новине у области породичних и наследних односа у преднацрту Грађанског законика

Парцијално, непотпуно и неусклађено важеће законодавство у области грађанскоправних односа у Републици Србији захтева да се изврши модерна кодификација стварноправних, облигационих, породичних и наследноправних односа, на основу досадашњих сазнања правне науке, пословне и судске праксе

Полазећи од постојећег стања законодавства у области грађанскоправних односа, установљене судске праксе и развијене правне теорије, створени су сви неопходни услови за кодификацију права у облику Грађанског законика Републике Србије, за чије доношење је уставни основ неоспоран.

Ова кодификација би обухватила класична подручја грађанског права: установе Општег дела грађанског права; стварно право са својином као централном установом друштвеног и правног поретка и правима изведеним из својине – службености, заложно (хипотекарно) право; облигационо право са установама уговора и проузроковања штете као основних извора облигационих односа; наследно право с тестаментом и законским наследним редом као основама за наслеђивање; породичноправни односи, а посебно имовински односи, као и друге изведене дисциплине које су у тесној вези с класичним грађанским правом, а које су се у нашем правном систему развиле до степена могућности њихове кодификације.

Кодификована законска решења допринеће знатном повећању правне и социјалне сигурности свих правних субјеката и хармонизацији правних решења с правом Европске уније. То ће убрзати неопходне интеграционе процесе, који су битан услов за даљи просперитетни развој Републике Србије, њених грађана и правних лица.

У овом и наредним бројевима нашег часописа доносимо преглед нових одредаба, али и института које предвиђа преднацрт Грађанског законика.

НОВИНЕ У ОБЛАСТИ ПОРОДИЧНИХ ОДНОСА

Нова одредба о ванбрачним заједницама

Ванбрачна заједница је трајнија заједница живота жене и мушкарца (ванбрачни партнери), између којих не постоје крвно сродство ни брачност. Жена и мушкарац који живе у ванбрачној заједници имају права и дужности супружника под условима одређеним овим закоником. Заједница живота лица истог пола уређује се посебним законом.

Образложење: Предвиђају се само брачност и крвно сродство као сметње за тзв. законску ванбрачну заједницу, тј. заједницу која је у складу са законом и стога повлачи законом предвиђена дејства, као што су право на међусобно издржавање, на деобу заједничке имовине и право да своје имовинске

донесе правноснажну одлуку о том захтеву.

Суд ће у погледу пријављеног захтева извршити ову одлуку из задржане заоставштине, односно њеног дела, а остатак ће предати органу стране државе.

Образложење: Када су својевремено одвајане наследноправне материјалне (ЗОН) од процесних одредаба (ЗВП), дошло је до грешке, тако да су изостављене норме које уређују питања заштите домаћих наследника, испорукопримаца и поверилаца, које иначе постоје у свим савременим правима.

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

- Одлука о начину обављања послова између Народне банке Србије и Управе за трезор који се обављају преко система консолидованог рачуна трезора за девизна средства, објављена у „Сл. гласнику РС”, бр. 50/2013 од 7. 6. 2013. године

– ступила је на снагу 15. јуна 2013, а примењује се од 30. септембра 2013. године

- Правилник о садржини Регистра финансијског лизинга и документацији потребној за регистрацију, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 31/2013 од 5. 4. 2013. године

– ступио је на снагу 13. априла 2013, а примењује се од 1. октобра 2013. године

- Одлука о изменама и допунама Одлуке о накнадама за послове регистрације и друге услуге које пружа Агенција за привредне регистре, објављена у „Сл. гласнику РС”, бр. 70/2013 од 7. 8. 2013. године

– ступила је на снагу 1. септембра 2013, осим одредаба чл. 8. до 14. које се примењују од 1. октобра 2013. године

- Закон о финансијском лизингу, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 55/2003, 61/2005 и 31/2011

– одредбе чл. 51а–51ђ. престају да важе 1. октобра 2013. године

- Законик о кривичном поступку („Сл. лист СРЈ”, бр. 70/01 и 68/02 и „Сл. гласник РС”, бр. 58/04, 85/05, 85/05 – др. закон, 115/05, 49/07, 20/09 – др. закон, 72/09 и 76/10)

– престаје да важи 1. октобра 2013. године

- Законик о кривичном поступку, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013 и 45/2013

– примењује се од 1. октобра 2013. године

НОВО!

Јавне набавке сада и у саставу апликације Прописи.нет

Готово истовремено с доношењем веома важног новог Закона о јавним набавкама, апликацију Прописи.нет обогатили смо новом компонентом – Јавне набавке, која нашим корисницима омогућава праћење свих врста јавних набавки истом оном динамиком којом се оне објављују на Порталу јавних набавки.

Очигледне предности ове компоненте:

- дневно ажуран преглед јавних набавки и све пратеће документације, а све објављено у складу са Законом о јавним набавкама;
- јединствена претрага свих врста огласа и то по више различитих критеријума: по регионима, периоду важења огласа, статусу огласа, врсти поступка, наручиоцима;
- могућност избора потребне категорије предмета набавки о којој ћете е-поштом добијати потребна обавештења;
- све измене постојећих јавних набавки на једном месту;
- база победника тендера са информацијама у ком поступку јавне набавке је одређени понуђач победио.

Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Износи личних примања запослених

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Регрес за коришћење годишњег одмора	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 6) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Отпремнина код одласка у пензију	Према Закону о раду, исплаћује се најмање у висини 3 просечне зараде у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику (60.896 × 3 = 182.688)	Не опорезује се до износа троструке месечне зараде по запосленом у Републици према последњем податку (60.896 × 3 = 182.688 дин.)
Јубиларна награда	До висине утврђене општим актом послодавца	Неопорезиво до 17.376 динара годишње
Накнада трошкова превоза до посла и повратка са посла	До висине цене превозне карте у јавном саобраћају	Не опорезује се до висине превозне карте, односно до висине стварних трошкова превоза, а највише до 3.476 дин.
Накнада за исхрану у току рада	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 5) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Дневница за службено путовање у земљи	До висине прописане општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 2) Закона о раду)	Неопорезиво до 2.086 дин. по дневници
Дневница за службено путовање у иностранство	Најмање у висини утврђеној посебним прописима (члан 118. тач. 3) Закона о раду)	Не опорезује се до износа прописаног Уредбом о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Сл. гласник", број 86/07)
Теренски додатак (дневна накнада за повећане трошкове рада на терену)	Према Закону о раду, ако се предвиди општим актом, односно уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Једнократна новчана накнада запосленима за чијим је радом престала потреба (одељак IV Програма за решавање вишка запослених...) („Сл. гласник РС", бр. 64/2005... 63/2013)	Десет просечних зарада у Републици (тренутно, 608.960 дин.) за запослене који имају више од 10 година стажа осигурања, или у висини динарске противвредности 100 евра по години стажа осигурања	Не опорезује се до износа из претходне колоне, а за лица старија од 50 година живота – без ограничења износа
Стимулативне отпремнине при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом или уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

Календар догађаја...

ДО 6. СЕПТЕМБРА 2013.	● **Конкурс:** **Инкубатор за развој предузетништва младих** детаљније на: http://www.kancelarijazamlade.rs/kzm-servisi/inkubator
9. СЕПТЕМБАР 2013.	● **Једнодневни семинар:** **Мотивисани запослени – покретачка снага за достизање максималних резултата организације**, Привредна комора Србије
11. СЕПТЕМБАР 2013.	● **Инструктивни тренинг-семинар:** **Право за економисте и све који нису правници** Регионална привредна комора Нови Сад
19. СЕПТЕМБАР 2013.	● **Интерактивни инструктивни тренинг-семинар:** **Извоз робе и услуга**, Регионална привредна комора Нови Сад ● **Једнодневни семинар:** **Праћење задовољства корисника кроз поступање са приговорима**, Привредна комора Србије
24. СЕПТЕМБАР 2013.	● **Једнодневни семинар:** **Увоз без тајни – од поруџбенице до плаћања** Привредна комора Београда

Корисни модели правних аката

Пример тужбе у управном спору

УПРАВНИ СУД

Тужилац: _____ (*име и презиме, адреса или назив и седиште*)

Тужени: _____ (*назив органа чији се акт оспорава, седиште*)

ТУЖБА

(*подношење тужбе у управном спору регулисано је члановима 17–24. Закона о управним споровима*)

за поништај решења _____ (*назив органа који је донео решење*)

број _____ од _____ године.

У ____ примерака

Коначним решењем _____ (*назив органа који је донео решење*)

број _____ од _____ године утврђено је: _____

_____ .

Тужилац побија решење као незаконито, с обзиром на то да

_____

_____

_____

_____

(*законски разлози за поништај управног акта прописани су чланом 24. Закона о управним споровима – у акту није уопште примењен закон, други пропис или општи акт или није примењен правилно; акт је донео ненадлежни орган; у поступку доношења акта није поступљено по правилима поступка; чињенично стање је непотпуно или*

наставак на следећој страни

Тужба с Листом арбитара и Правилником о поступку за решавање спорова поводом регистрације националних интернет домена (даље: Правилник), уредно је достављена регистранту. Регистрант је доставио одговор на тужбу _____ године, те је арбитражно веће конституисано у складу са чланом 9. Правилника.

У одговору на тужбу, поднетом Комисији за решавање спорова поводом регистрације националних интернет домена, потписаним од стране директора регистранта _____ с једним прилогом, регистрант је у целости оспорио наводе из тужбе и предложио одбијање тужбеног захтева тужиоца у овом предмету као неоснованог.

***

Усмена расправа у овом предмету одржана је у седишту Комисије за решавање спорова поводом регистрације националних интернет домена у просторијама Привредне коморе Србије у Београду, _____, дана _____ године. Тужиоца је по пуномоћју у списима предмета заступао _____, док је регистранта заступала адвокат _____, по пономоћју које је доставила на усменој расправи.

Пуномоћник тужиоца је остао у свему при наводима изнетим у тужби и поднеску којим се проширује тужбени захтев сматрајући да је правни основ у потпуности и детаљно образложен.

Пуномоћник регистранта није оспорио наводе из тужбе, признао је проширени тужбени захтев и сагласио се да се спорни национални интернет домени пренесу са регистранта на тужиоца. Пуномоћник регистранта је истакао да регистрант почев од _____ године, не користи спорне националне интернет домене.

Арбитражно веће је ценећи све наводе из тужбе, прилоге уз тужбу, одговоре на тужбу с прилогом, односно поднеска тужиоца којим се проширује тужбени захтев, а имајући у виду прихватање тужбеног захтева тужиоца од стране регистранта дато непосредно на усменој расправи, односно, посебно ценећи услове прописане чланом 16. Правилника о поступку за решавање спорова поводом регистрације националних интернет домена, донело одлуку као у диспозитиву.

Арбитражно веће констатује да тужилац нема право на повраћај накнаде плаћене на име трошкова арбитражног поступка без обзира на усвајање тужбеног захтева, сагласно одредби члана 32. ст. 2. Правилника.

Ова одлука је коначна и против ње нема места жалби. Одлука ће се извршити у року од 10 дана од дана пријема одлуке код Регистра националног интернет домена Србије (РНИДС), осим ако страна у поступку не достави доказ да је покренула поступак пред надлежним судом, кад се извршење одлуке одлаже до правноснажности одлуке суда, сагласно одредби члана 31. ст. 1. и 2. Правилника.

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

ПОРЕЗИ И АКЦИЗЕ

РАДНИ ОДНОСИ И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

ПЛАНИРАЊЕ И ИЗГРАДЊА

СУДСКИ ПОСТУПЦИ

КОМПАНИЈСКО ПРАВО

БУЏЕТИ

АУТОРСКО ПРАВО И ПРАВО ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ

ОБРАЗОВАЊЕ

ЕВРОПСКО ПРАВО

ТАБЕЛЕ И УЗОРЦИ